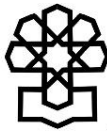

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: بر آورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (تیرماه ۱۴۰۴)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۹۱۸

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (تیرماه ۱۴۰۴)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

نوع گزارش: طرح/ لایحه ، راهبردی ، نظارتی ، پیش‌نویس قانونی

مدیر مطالعه: محمدرضا عبداللهی

تهیه و تدوین کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی

ناظر علمی: سیدمهدی بنی‌طبا

صفحه‌آرا: منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. تولید ناخالص داخلی ایران
۲. تولید ناخالص داخلی بخش کشاورزی
۳. تولید ناخالص داخلی بخش نفت خام و گاز طبیعی
۴. تولید ناخالص داخلی گروه صنایع و معادن
۵. تولید ناخالص داخلی گروه خدمات

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۳/۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۶/۳

به نام خدا

فهرست مطالب

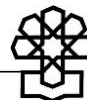
۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۲	۱. مقدمه
۳	۲. تولید ناخالص داخلی
۵	۳. بخش کشاورزی
۵	۴. بخش نفت خام و گاز طبیعی
۶	۵. گروه صنایع و معادن
۷	۶. گروه خدمات
۷	۷. جمع بندی
۸	منابع و مأخذ

فهرست جدول

۸	جدول ۱. رشد ارزش افزوده به تفکیک فعالیت های اقتصادی (۱۴۰۰=۱۰۰)
---	--

فهرست شکل ها

۳	شکل ۱. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)
۴	شکل ۲. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)
۴	شکل ۳. نمودار سهم بخش های اقتصادی از رشد اقتصادی تیرماه ۱۴۰۴ (۱۴۰۰=۱۰۰)
۵	شکل ۴. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش کشاورزی (۱۴۰۰=۱۰۰)
۶	شکل ۵. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش نفت خام و گاز طبیعی (۱۴۰۰=۱۰۰)
۶	شکل ۶. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه صنایع و معادن (۱۴۰۰=۱۰۰)
۷	شکل ۷. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (تیرماه ۱۴۰۴)

چکیده^۱

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از تحولات تولید ناخالص داخلی کشور، می‌تواند به‌طور موثر به بهبود سیاستگذاری و پایش دقیق‌تر اقتصاد کلان کمک کند. با توجه به تاخیر مراجع آماری در این حوزه و درخواست‌های مکرر نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای رفع این کاستی و ارائه تصویری بهنگام‌تر از رشد اقتصادی، مرکز پژوهش‌های مجلس تلاش کرده است که زیر ساختی محاسباتی فراهم کند تا بر اساس آن رشد اقتصادی کشور با تواتر ماهانه و در سریع‌ترین زمان ممکن، برآورد و ارائه شود.

طبق آخرین آمار بانک مرکزی در سال ۱۴۰۳، تولید ناخالص داخلی کشور نسبت به سال قبل، با نفت و بدون نفت به ترتیب ۳/۱ و ۳ درصد رشد داشته است.

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در تیرماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل، منفی ۰/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز منفی ۰/۶ درصد برآورد می‌شود. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در تیرماه ۱۴۰۴، نسبت به ماه مشابه سال قبل، ارزش افزوده بخش «کشاورزی» رشد منفی ۸/۱ درصدی، بخش «نفت خام و گاز طبیعی» رشد ۲/۹ درصدی، گروه «صنایع و معادن» رشد منفی ۳/۴ درصدی و گروه «خدمات» رشد ۳/۳ درصدی را ثبت کرده‌اند.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از وضعیت بخش حقیقی اقتصاد در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی بسیار با اهمیت است. با این حال، مشابه اکثر کشورهای دنیا، در ایران نیز اولین برآوردها از رشد اقتصادی هر فصل حداقل سه ماه پس از پایان آن فصل منتشر می‌شود. برای نمونه، مراجع آماری کشور، آمارهای رشد اقتصادی سال ۱۴۰۳ را در پایان فصل بهار منتشر کرده‌اند و در حال حاضر آماری از رشد فصل بهار ۱۴۰۴ وجود ندارد. در راستای کاهش این تأخیر و دستیابی به آمارهایی بهنگام‌تر، مرکز پژوهش‌های مجلس تلاش کرده است در چارچوب حساب‌های ملی ماهانه با استفاده از داده‌های ماهانه در دسترس، رشد اقتصادی و رشد ارزش افزوده فعالیت‌های عمده اقتصادی برای هر ماه را برآورد و منتشر کند تا امکان واکنش‌های بهنگام سیاست‌گذاری نسبت به تغییر روندهای بخش حقیقی اقتصاد، فراهم شود.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، در تیرماه ۱۴۰۴ رشد اقتصادی ماهانه کشور منفی ۰/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون

نفت نیز منفی ۰/۶ درصد برآورد می‌شود. همچنین رشد اقتصادی به تفکیک فعالیت‌های عمده به شرح ذیل بوده است:

• ارزش‌افزوده گروه کشاورزی در تیرماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل منفی ۸/۱ درصد رشد

داشته است. برآوردهای انجام شده در این زمینه با توجه به آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی حاکی از کاهش تولید محصولات زراعی و دامی در تیرماه است.

• ارزش‌افزوده بخش نفت خام و گاز طبیعی در تیرماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۲/۹

درصدی داشته است.

• ارزش‌افزوده گروه صنایع و معادن در تیرماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۳/۴

درصدی داشته است که کاهش شاخص عمدتاً ناشی از کاهش شاخص تولید صنایع بورسی در تیرماه ۱۴۰۴ و کاهش شاخص فروش نهاده‌های ساختمانی بورسی است.

• ارزش‌افزوده گروه خدمات در تیرماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۳ درصدی داشته است. در

تیرماه بخش خدمات تحت‌تأثیر رشد بخش‌های اصلی از جمله بخش‌های «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی»، «عمده فروشی و خرده فروشی» و «املاک و مستغلات» بوده است.

۱. مقدمه

داشتن تصویری بهنگام و قابل اعتماد از تحولات تولید ناخالص داخلی کشور، می‌تواند به‌طور موثر به بهبود سیاست‌گذاری و پایش دقیق‌تر اقتصاد کلان کمک کند. باین‌حال در ایران مشابه اکثر کشورهای دنیا اولین برآوردها از رشد اقتصادی فصل مدنظر، حداقل سه ماه پس از پایان فصل مذکور منتشر می‌شود. برای رفع این چالش در ادبیات اقتصاد کلان چارچوب‌هایی برای برآورد رشد اقتصادی ماهانه ارائه شده است. در این چارچوب‌ها سعی می‌شود تا با استفاده از داده‌هایی که به‌صورت بهنگام و با تواتر زیاد (غالباً ماهانه) در دسترس هستند، رشد اقتصادی کشور در سریع‌ترین زمان ممکن برآورد شود. در این راستا، با استفاده از حداکثر داده‌های ماهانه در دسترس و استفاده از چارچوب حساب‌های ملی ماهانه، ارزش‌افزوده فعالیت‌های عمده اقتصادی و رشد اقتصادی ماهانه با حداقل تاخیر برآورد می‌شود. گزارش حاضر، دوازدهمین گزارش ماهانه «برآورد تولید ناخالص داخلی» است و این امکان را فراهم خواهد کرد که در هر ماه بتوان تصویری بهنگام از وضعیت بخش حقیقی اقتصاد ایران ارائه کرد و رشد اقتصادی هر ماه، قبل از انتشار آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران برآورد خواهد شد.

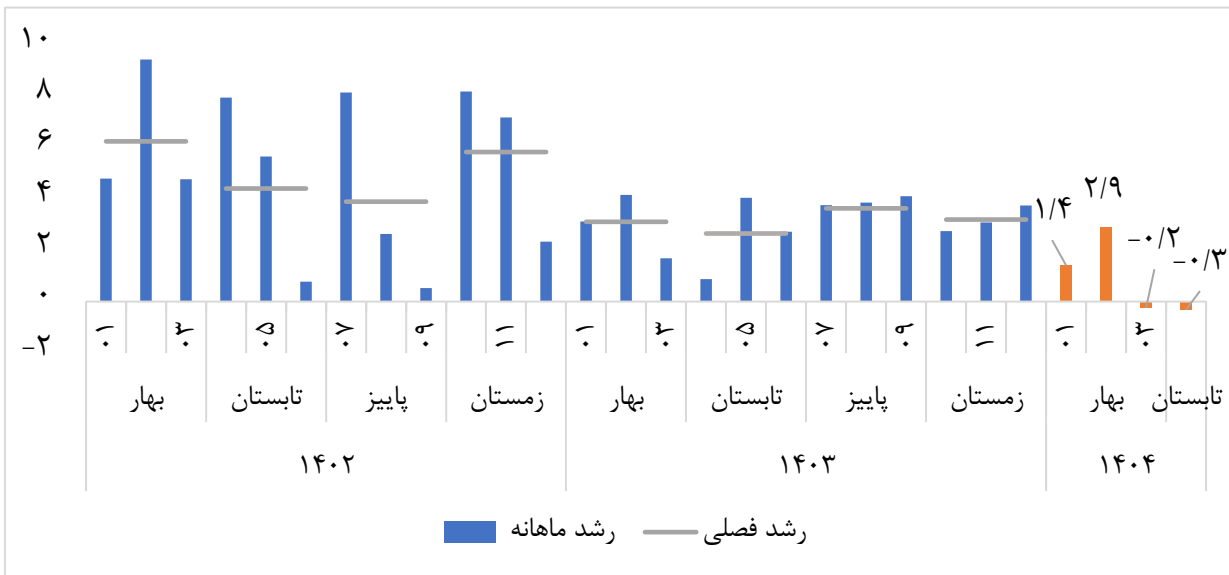
برای کسب اطلاعات بیشتر در خصوص روش‌شناسی و تفصیل داده‌های استفاده شده به گزارش «چارچوبی برای کنونی بخش حقیقی اقتصاد ایران» مراجعه شود [۱] [۲]. شایان ذکر است در این گزارش با توجه به لزوم سازگاری نتایج برآمده از این گزارش با سایر برآوردها از بخش حقیقی توسط این مرکز و به‌دلیل عدم محاسبه توالی حساب‌ها توسط مرکز آمار ایران، از حساب‌های ملی بانک مرکزی استفاده شده است.

همچنین لازم به ذکر است در برخی از بخش‌ها از آمار مقدماتی جهت برآورد استفاده می‌شود، لکن تعدیل آمارها با دسترسی به آمارهای قطعی اجتناب ناپذیر است، که این موضوع امری رایج در تهیه حساب‌های ملی فصلی و ماهانه می‌باشد.

۲. تولید ناخالص داخلی

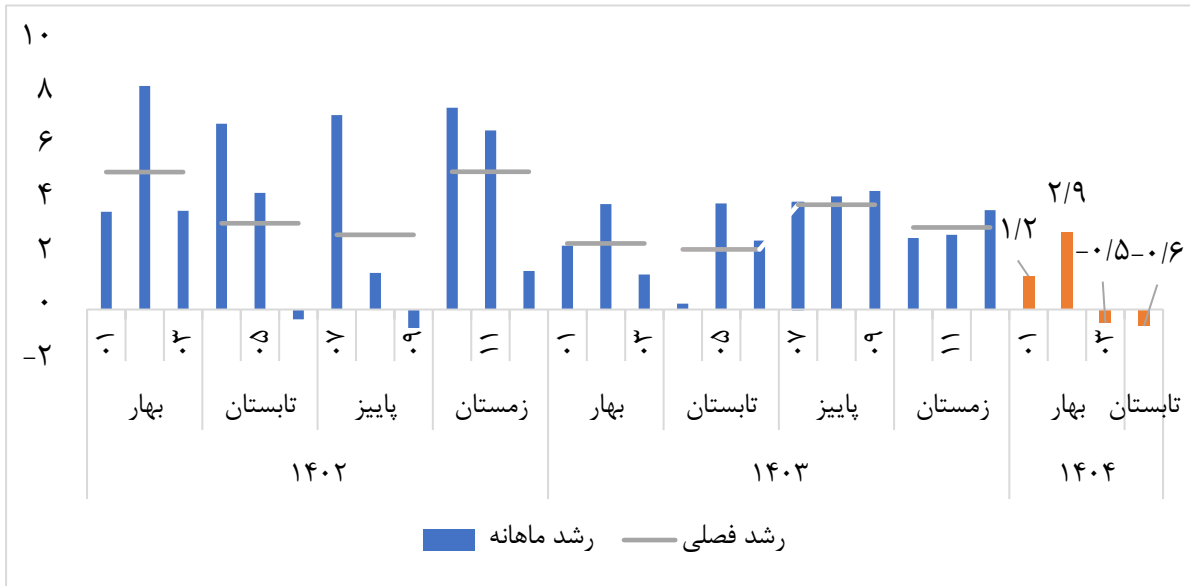
براساس آمار بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی کشور سال ۱۴۰۳ به میزان ۳/۱ درصد رشد داشته، همچنین رشد اقتصادی بدون نفت ۳ درصد گزارش شده است. [۳] بر همین اساس، طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در تیرماه ۱۴۰۴ معادل منفی ۰/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز منفی ۰/۶ درصد برآورد می‌شود.

شکل ۱. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰) ۲

مأخذ: داده‌های فصلی تا سال ۱۴۰۳ براساس حساب‌های ملی بانک مرکزی - داده‌های ماهانه محاسبات تحقیق.

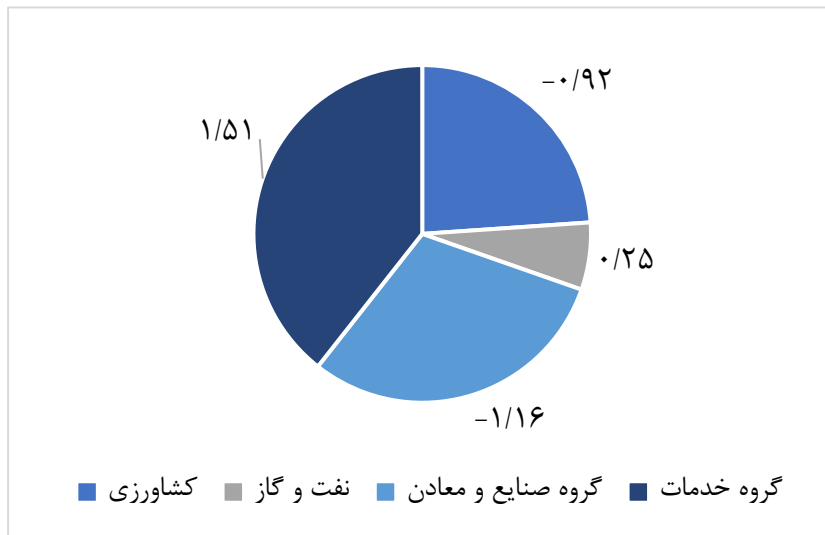
۲. رشد فصلی براساس حساب‌های ملی فصلی بانک مرکزی و رشد ماهانه براساس محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس است.

شکل ۲. نمودار رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

همان‌طور که در شکل ۳ نشان داده شده، از نرخ رشد منفی ۰/۳ واحد درصدی در تیرماه سال ۱۴۰۴ بخش کشاورزی سهمی معادل منفی ۰/۹۲ واحد درصد، بخش نفت و گاز سهمی معادل ۰/۲۵ واحد درصد، گروه صنایع و معادن سهمی معادل منفی ۱/۱۶ واحد درصد و گروه خدمات سهمی معادل ۱/۵۱ واحد درصد را به خود اختصاص داده است.

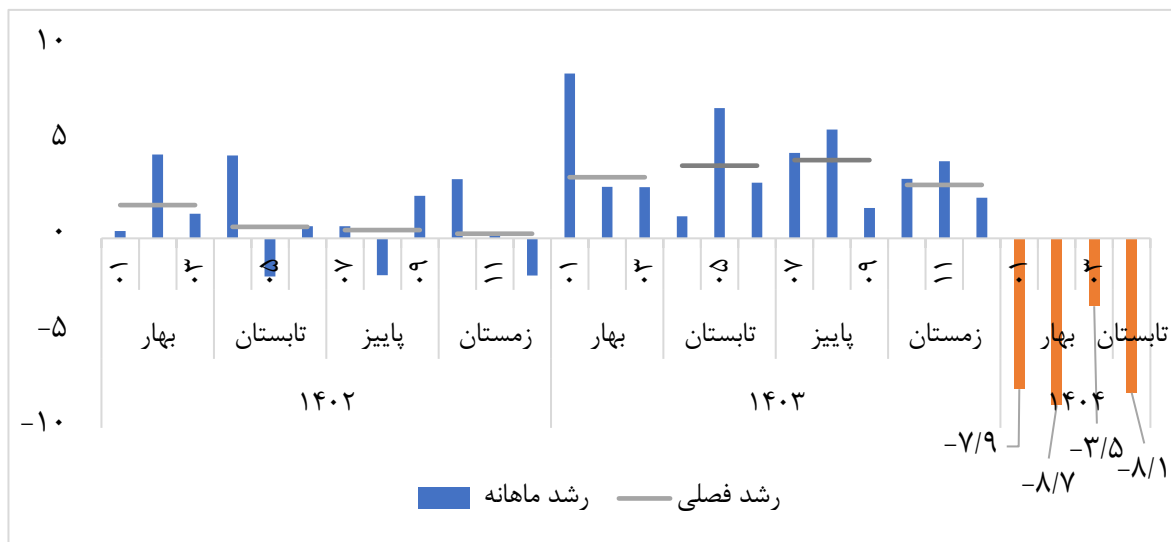
شکل ۳. نمودار سهم بخش‌های اقتصادی از رشد اقتصادی تیرماه ۱۴۰۴ (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۳. بخش کشاورزی

براساس اعلام بانک مرکزی بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۳ رشد ۳/۶ درصدی را ثبت کرده است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد در تیرماه ۱۴۰۴، ارزش‌افزوده گروه کشاورزی نسبت به ماه مشابه سال قبل منفی ۸/۱ درصد رشد داشته است. برآوردهای انجام شده در این زمینه با توجه به آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی حاکی از آن است نسبت به ماه مشابه سال قبل در تیرماه تولید محصولات زراعی کاهش ۱۱/۳ درصدی، محصولات دامی کاهش ۹/۱ درصدی و محصولات باغی رشد ۲/۱ درصدی یافته است. همچنین، براساس آمار دریافتی از مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشکسالی میزان بارش در تیرماه ۱۴۰۴ کاهش ۲ میلی‌متری داشته است.

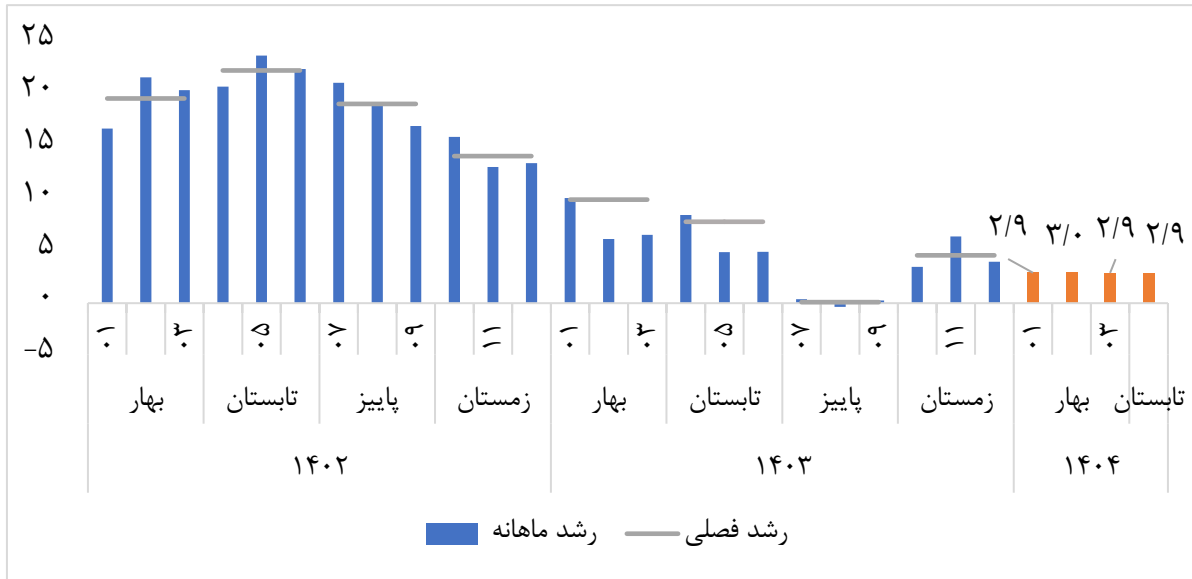

شکل ۴. نمودار رشد ارزش‌افزوده ماهانه بخش کشاورزی (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۴. بخش نفت خام و گاز طبیعی

براساس اعلام بانک مرکزی بخش نفت خام و گاز طبیعی در سال ۱۴۰۳ رشد ۴/۶ درصدی را ثبت کرده است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد ارزش‌افزوده گروه نفت در تیرماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۲/۹ درصدی داشته است. طبق آخرین آمار اوپک از منابع ثانویه و برآوردهای در دسترس به کمک روش دنتون، تولید نفت ایران در تیرماه با رشد ۲/۵ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل روبه‌رو بوده است.

شکل ۵. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش نفت خام و گاز طبیعی (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۵. گروه صنایع و معادن

براساس اعلام بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن در سال ۱۴۰۳ رشد ۲/۴ درصدی را ثبت کرده است. این گروه شامل بخش‌های «ساختمان، صنعت، استخراج معدن، تأمین آب، برق و گاز طبیعی» است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد گروه صنایع و معادن در تیرماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۳/۴ درصدی داشته است که عمدتاً تحت‌تأثیر کاهش شاخص تولید بخش صنعت و کاهش شاخص فروش نهاده‌های ساختمانی بورسی بوده است. [۴]

شکل ۶. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه گروه صنایع و معادن (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۶. گروه خدمات

براساس اعلام بانک مرکزی گروه خدمات در سال ۱۴۰۳ رشد ۳/۳ درصدی را ثبت کرده است. نتایج برآوردهای این مرکز نشان می‌دهد ارزش افزوده گروه خدمات در تیرماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد ۳/۳ درصدی را ثبت کرده است. در تیرماه بخش‌های «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی»، «عمده فروشی و خرده فروشی» و «املاک و مستغلات» رشد مثبتی را نسبت به مدت مشابه سال قبل ثبت کرده‌اند.

شکل ۷. نمودار رشد ارزش افزوده ماهانه بخش خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

مأخذ: همان.

۷. جمع بندی

براساس اعلام بانک مرکزی تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۳ رشد ۳/۱ درصدی و تولید ناخالص داخلی بدون نفت رشد ۳ درصدی را ثبت کرده است.

به همین ترتیب نتایج برآوردهای مرکز پژوهش‌ها نشان می‌دهد تولید ناخالص داخلی با نفت در تیرماه سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۰/۳ درصدی و بدون نفت رشد منفی ۰/۶ درصدی داشته‌است. همچنین در تیرماه سال ۱۴۰۴، بخش کشاورزی تحت تأثیر کاهش تولید محصولات زراعی و دامی با رشد منفی ۸/۱ درصدی، بخش نفت خام و گاز طبیعی طبق گزارشات اوپک و روش مورد محاسبه مرکز با رشد ۲/۹ درصدی، گروه صنایع و معادن تحت تأثیر کاهش شاخص صنایع بورسی در بخش صنعت و معدن و کاهش شاخص فروش نهاده‌های ساختمانی بورسی با رشد منفی ۳/۴ درصدی و گروه خدمات تحت تأثیر رشد مثبت بخش‌های اصلی خود با رشد ۳/۳ درصدی روبه‌رو بوده است.

جدول ۱. رشد ارزش افزوده به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی (۱۴۰۰=۱۰۰)

رشد بخش	سال ۱۴۰۳	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	بهار ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴
گروه کشاورزی	۳/۶	-۷/۹	-۸/۷	-۳/۵	-۴/۷	-۸/۱
نفت و گاز طبیعی	۴/۶	۲/۹	۳/۰	۲/۹	۲/۹	۲/۹
گروه صنایع و معادن	۲/۴	-۱/۰	۰/۴	-۲/۸	-۱/۱	-۳/۴
گروه خدمات	۳/۳	۳/۳	۵/۷	۲/۴	۳/۸	۳/۳
تولید ناخالص داخلی	۳/۱	۱/۴	۲/۹	-۰/۲	۱/۳	-۰/۳
تولید ناخالص داخلی (بدون نفت)	۳/۰	۱/۲	۲/۹	-۰/۵	۱/۱	-۰/۶

مأخذ: همان.

منابع و مأخذ

- [۱] ناظمی، عالییه و آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران: برآورد تولید ناخالص داخلی ماهانه (خرداد ماه ۱۴۰۴)" مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۸۶۶.
- [۲] ناظمی، عالییه؛ آذربایجانی، علیرضا؛ والی‌زاده، ابوالمحسن، "چارچوبی برای کنون‌بینی (Nowcasting) بخش حقیقی اقتصاد ایران"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۹۸۹۰.
- [۳] ب. م. ج. ا. ایران، "گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران - سال ۱۴۰۳".
- [۴] ناظمی، عالییه و آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در تیرماه سال ۱۴۰۴، بخش صنعت و معدن"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۸۸۹.

گزیده سیاستی

طبق محاسبات مرکز پژوهش‌ها، رشد اقتصادی کشور در تیرماه سال ۱۴۰۴ معادل منفی ۰/۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز منفی ۰/۶ درصد برآورد می‌شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir